

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

ЗА КОРДОНОМ

Положення та методичні вказівки до проходження студентами
агрономічного факультету практики та стажування за межами України

Біла Церква

2009

УДК 631.07

Розглянуто і схвалено вченою радою
агрономічного факультету
(Протокол № 3 від 26 березня 2009 року)

Укладачі: **Городецький О.С., Козак Л.А.** – кандидати с.-г. наук

Виробнича практика за кордоном. Положення та методичні вказівки до проходження студентами агрономічного факультету практики та стажування за межами України /Городецький О.С., Козак Л.А. – Біла Церква, 2009. – 16 с.

Викладено основні положення про мету, зміст, матеріальне забезпечення та підбиття підсумків проходження виробничої практики студентами агрономічного факультету за межами України

Рецензент: **В.В. Іваніна**, кандидат с.-г. наук

© БНАУ, 2009

ВСТУП

Кардинальні зміни, пов'язані з реформуванням сільського господарства, поширенням інтеграційних та глобалізаційних процесів, зумовлюють необхідність підготовки фахівців нової формації.

У першу чергу йдеться про готовність випускників вищих аграрних навчальних закладів працювати на землі, якісно виконувати свої професійні обов'язки в умовах конкурентного середовища, швидко адаптуватися в ситуації динамічних змін конкретного виробництва.

У зв'язку з цим актуальною проблемою є забезпечення якісної практичної підготовки майбутніх фахівців, створення оптимальних умов щодо набуття необхідних професійних знань, умінь та навичок. Одним із шляхів вирішення даної проблеми є проходження виробничої практики студентами на базі високо розвинутих закордонних сільськогосподарських підприємств, де запроваджені передові технології в рослинництві.

Міжнародний та вітчизняний досвід організації виробничої практики студентів дозволяє стверджувати, що саме ця організаційна форма підготовки фахівців дає можливість:

- реалізувати нові технології формування практичних умінь і навичок;
- задовольнити вимоги працедавців до рівня професійної компетентності випускників аграрних вищих навчальних закладів;
- забезпечити інноваційну, науково-технічну діяльність студентів.

Для реалізації поставленого завдання необхідно удосконалити організаційно-методичне забезпечення наскрізної практичної підготовки студентів, розробити ефективний механізм взаємодії Міністерства аграрної політики України, Науково-методичного центру, баз виробничої практики щодо визначення єдиних вимог до рівня знань, умінь і навичок, що мають бути досягнуті в процесі навчання.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практика студентів за кордоном – одна з форм проведення практичної підготовки, що є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки фахівців для здобуття кваліфікаційного рівня і проводиться відповідно до Положення про проведення практики студентів аграрних вищих навчальних закладів України за кордоном (надалі Положення), затвердженого Наказом Міністерства аграрної політики України від 15.06.2005 року № 264, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 3.08.2005 року № 855/11135.

Положенням регулюються загальні питання організації, проведення і підбиття підсумків практики студентів аграрних вищих навчальних закладів України за кордоном, яка проводиться на сучасних підприємствах і організаціях сільськогосподарської галузі провідних країн світу.

Керуючись даним положенням, на агрономічному факультеті Білоцерківського національного аграрного університету встановлений наступний порядок від'їзду студентів на виробничу практику за кордон:

1. Кожен студент зобов'язаний повідомити деканат про дату свого від'їзду і набуває права на виїзд при наявності наказу по університету, з яким студент зобов'язаний ознайомитися і поставити свій підпис.

2. У наказі на виїзд студента на практику чітко визначається дата виїзду і повернення. У випадку зміни дати повернення студент зобов'язаний своєчасно повідомити про це деканат у письмовій формі (лист, заява, телеграма). При поверненні практиканта пізніше вказаного в наказі терміну без поважних причин він буде відрахований зі складу студентів університету.

3. При необхідності дострокового складання заліків та іспитів перед від'їздом за кордон на виробничу практику наказом ректора встановлюється графік дострокової здачі сесії.

4. Після повернення з-за кордону студент зобов'язаний подати наступного дня до деканату щоденник і звіт про проходження практики, який деканатом

направляється на кафедри для перевірки, після якої звіт допускається до захисту.

2. Мета і зміст практики

2.1. Метою виробничої практики за кордоном є сприяння інтеграції національної аграрної освіти до світового освітнього простору на основі закріплення теоретичних знань студентів та вивчення практичного досвіду ведення сільського господарства в країнах з розвиненим аграрним сектором економіки; оволодіння студентами передовими технологіями вирощування, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції; вивчення досвіду застосування сучасної техніки та набуття практичних навичок і вмінь роботи з нею.

2.2. Залежно від конкретного напрямку (спеціальності) підготовки студентів та відповідно до навчального плану визначаються вид, тривалість і терміни проведення практики за кордоном та розробляються інструкції, що враховують особливості проведення практики студентів за кордоном відповідно до напрямку (спеціальності) підготовки за певними програмами проведення практик.

2.3. Зміст і послідовність практики визначає програма, яка розробляється на кафедрі або предметній (цикловій) комісії згідно з освітньо-професійною програмою та навчальним планом підготовки фахівця певного напрямку (спеціальності, спеціалізації) та затверджується керівником вищого навчального закладу.

3. Бази практики

3.1. Практика за кордоном студентів аграрних вищих навчальних закладів проводиться на сільськогосподарських підприємствах зарубіжних країн, з

якими встановлено партнерські стосунки у формі угод, контрактів, протоколів про наміри, договорів про співпрацю щодо організації та проведення практики.

Зазначені документи укладаються відповідно до чинного законодавства України між організатором практики за кордоном (фірмою, компанією, фермерським господарством тощо) або його офіційним представником в Україні, якому організатор практики надав свої повноваження, та ректором університету і повинні відповідати вимогам програми практики.

3.2. Перед від'їздом студентів за кордон обов'язково укладається тристоронній договір між ректором університету, організатором практики або його офіційним представником в Україні та студентом.

Цим документом обумовлено умови і терміни проходження практики, обов'язки та відповідальність сторін. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами на період практики відповідно до термінів, встановлених навчальним планом.

3.3. Перелік закордонних програм та баз для проходження виробничої практики студентами Білоцерківського національного аграрного університету:

Данія – Постійно діючі програми за напрямками рослинництво та тваринництво: **Dat-Lats Farm, DUC, AB farm.**

Типи розміщення: змішані ферми (молочна + польові культури, свиноферма + садівництво). Декілька ферм приймають практикантів для стажування у галузі садівництва, конярства, лісівництва, фруктів, птахівництва та хутра.

Залучаються студенти наступних спеціальностей: агрономія, технологія виробництва та переробки продукції тваринництва, ветеринарія, екологія та охорона навколишнього середовища, економіка підприємства, менеджмент.

Напрямок стажування – рослинництво та тваринництво.

Термін стажування – до 1,5 року.

Рамки дії програми – круглий рік.

Вимоги до практикантів:

- вік – 19–29 років;
- аграрна освіта (коледж, університет, інститут, училище – студент або випускник);
- доведений досвід роботи на фермі обраного типу;
- права на автомобіль та трактор;
- добрий розмовний рівень англійської або німецької мов;

США – а) програма CAEP практичного стажування у сільському господарстві. Метою програми є надання молоді можливості стажування у обраній галузі сільського господарства, культурного розвитку, збагачення життєвого досвіду, покращення знань іноземної мови.

Програма пропонує виробниче стажування в садівництві, торфовиробництві, виноробстві, харчовій промисловості, конярстві.

Практиканти мають можливість вивчити різні культури, аграрний бізнес та техніку, яка використовується в Сполучених Штатах Америки.

У програмі можуть брати участь студенти всіх факультетів університету.

Термін стажування від 3 до 12 місяців.

Вимоги до практикантів:

- диплом про вищу або середню спеціальну освіту;
- 1 рік практичного досвіду у галузі сільського господарства, яку обирає студент для стажування в США;
- вік – 18–35 років;
- права водія (міжнародного зразку);
- базові навички розмовної англійської мови.

б) програма MAST INTERNATIONAL – практичного стажування та семестрового навчання в університетах США за напрямом своєї спеціальності (університети Мінесота та Огайо).

Унікальність програми MAST в тому, що студенту пропонуються наступні курси: сільськогосподарські дисципліни; захист навколишнього середовища; агрономія та генетика рослин; тваринництво; прикладна економіка; біопродукти та інженерні біосистеми; ентомологія; навколишнє

середовище; управління та методи; рибництво; дике життя; заповідна біологія; харчова промисловість; лісівництво; садівництво; біологія рослин; патологія рослин; земля, вода та клімат. Крім того, пропонується курси, що розроблено виключно для практикантів та інтернів MAST: англійська мова та спілкування, управління фермою та бізнес, штучне запліднення (чотириденний курс).

З 2009 року MAST пропонує програму для інтернів на додаток до вже існуючої програми практики у сільському господарстві, лісництві та рибному господарстві.

У програмі можуть брати участь студенти всіх факультетів університету.

Термін стажування 12 місяців.

Вимоги до практикантів:

- студенти випускного курсу;
- 1 рік практичного досвіду у галузі сільського господарства, яку обирає студент для стажування в США.
- вік – 18–25 років;
- хороший рівень англійської мови.

Фінляндія – програма сезонних робіт у плодівництві та тваринництві. Пропонується розміщення студентів за напрямками: агрономія, механізація, садівництво (теплиці, квіти, овочі, дерева та кущі), молочне тваринництво, свиноферми, птахівництво.

У програмі можуть брати участь студенти всіх факультетів університету.

Термін стажування 3–12 місяців.

Рамки дії програми: квітень-листопад

Вимоги до практикантів:

- вік – 18–28 років;
- студенти 2 курсу і старші (випускники включно);
- розмовний рівень знання англійської мови;
- 1 рік практичного досвіду у галузі сільського господарства.

Нідерланди – програма практичного стажування у садівництві та тваринництві. Пропонується розміщення студентів за напрямками: садівництво, теплиці, молочне тваринництво, свиноферми, ферми змішаного типу, ферми по виробництву сиру.

У програмі можуть брати участь студенти всіх факультетів університету.

Термін стажування 3–12 місяців.

Рамки дії програми: круглий рік.

Вимоги до практикантів:

- вік – 18–28 років;
- студенти 2 курсу і старші (випускники включно);
- хороший рівень знання англійської мови;
- 6 місяців практичного досвіду у галузі сільського господарства;
- права на автомобіль або трактор.

Швеція – програма практичного стажування у садівництві та тваринництві. Пропонується розміщення студентів за напрямками: садівництво, теплиці, молочне тваринництво, свиноферми, ферми змішаного типу.

У програмі можуть брати участь студенти всіх факультетів університету.

Термін стажування 6–12 місяців.

Рамки дії програми: круглий рік.

Вимоги до практикантів:

- вік – 19–29 років;
- студенти 2 курсу і старші (випускники включно);
- базові знання англійської мови;
- 1 рік практичного досвіду у галузі сільського господарства;
- права на автомобіль або трактор.

Швейцарія – програма практичного стажування у овочівництві та тваринництві.

У програмі можуть брати участь студенти всіх факультетів університету.

Термін стажування 4 місяці.

Рамки дії програми: квітень-листопад.

Вимоги до практикантів:

- вік – 18–30 років;
- студенти 2 курсу і старші (випускники включно);
- ґрунтовні знання німецької мови;
- права на автомобіль або трактор.

Канада – програма практичного стажування з агрономії та м'ясного тваринництва.

Залучаються студенти наступних спеціальностей: агрономія, виробництво та переробка продукції тваринництва, ветеринарія, екологія та охорона навколишнього середовища, економіка підприємства, менеджмент.

Термін стажування 3–7 місяців.

Рамки дії програми: квітень-листопад.

Вимоги до практикантів:

- вік – 19–29 років;
- досвід роботи за кордоном від 6 місяців;
- студенти старших курсів;
- хороший рівень знання англійської мови;
- водійські права міжнародного зразка.

4. Організація і керівництво практикою

4.1. Загальну організацію виробничої практики за кордоном та контроль за її проведенням в Білоцерківському національному аграрному університеті за наказом ректора здійснює відділ навчально-наукової міжнародної діяльності відповідно до чинного законодавства України.

Відповідальним за організацію, проведення і контроль практики за кордоном є ректор Білоцерківського національного аграрного університету.

4.2. Відбір студентів для проходження виробничої практики за кордоном у Білоцерківському національному аграрному університеті проводиться в межах визначеної кількості осіб на конкурсній основі.

До участі у конкурсному відборі на міжнародні програми практичного навчання допускаються студенти II–III курсів (в окремих випадках – старших курсів, якщо це передбачено програмами проходження виробничої практики), які відповідають **таким вимогам:**

- навчаються на денній формі навчання;
- середній бал успішності складає не менше 4,0;
- володіють іноземною мовою країни, в якій проходить практика.

Переваги під час конкурсного відбору надаються дітям-сиротам, дітям з багатодітних і малозабезпечених сімей, особам, що мають диплом молодшого спеціаліста або посвідчення про наявність робітничої професії, особам, які постійно проживають у сільській місцевості.

Підставою для участі у конкурсному відборі є заява студента на ім'я ректора університету, погоджена з деканом факультету та керівником відділу навчально-наукової міжнародної діяльності.

4.3. Для проходження конкурсного відбору в Білоцерківському національному аграрному університеті створюється конкурсна комісія.

До складу комісії входять представники деканату, відділу навчально-наукової міжнародної діяльності, представники органів студентського самоврядування та особи які є відповідальними за проведення практики за кордоном. Головою конкурсної комісії є ректор університету, який щорічно затверджує персональний склад конкурсної комісії.

Комісія має право:

- розглядати, вносити пропозиції щодо змін та доповнень до документів, які регламентують умови та порядок проходження практики за кордоном;

- розглядати подані заяви студентів щодо участі у конкурсному відборі для проходження виробничої практики за кордоном та приймати відповідні рішення стосовно формування груп для проходження практики;

- вносити відповідні пропозиції до наказів по університету.

Комісія зобов'язана:

- установлювати графіки проведення співбесід, тестувань студентів;

- контролювати виконання Положення та інших нормативно-правових актів, які регламентують порядок проходження практики за кордоном студентами аграрного вищого навчального закладу;

- розглядати та приймати відповідні рішення за скаргами та зверненнями студентів щодо організації та проведення практики за кордоном.

Голова конкурсної комісії повинен не менше ніж за три місяці до початку конкурсного відбору інформувати студентів про можливість проходження практики за кордоном, надавати роз'яснення щодо порядку організації та проведення практики за кордоном.

Конкурсний відбір для проходження практики за кордоном проходить на відкритому засіданні конкурсної комісії та оформлюється протоколом.

Перелік осіб, які направляються за кордон для проходження практики, затверджується наказом ректора університету.

4.4. На практику за кордон допускаються студенти, які успішно виконали всі вимоги навчального плану. В окремих випадках за умови успішного навчання та виконання графіка навчального процесу студенту може встановлюватись індивідуальний графік навчання.

4.5. Навчально-методичне керівництво виробничою практикою здійснюють відповідні кафедри, деканат агрономічного факультету та відділ навчально-наукової міжнародної діяльності університету.

Студенти під час проходження виробничої практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника відділу навчально-наукової міжнародної діяльності університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути до місця проходження практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками керівника практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії.

5. Підбиття підсумків практики

5.1. Після закінчення терміну проходження практики студенти складають звіт встановленого зразка, в якому звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

5.2. Форма та порядок звітності студента після проходження виробничої практики за кордоном.

Оформлений згідно вимог звіт і щоденник студент подає до деканату наступного дня після повернення з практики.

Деканат подає письмові звіти і щоденники студентів на випускаючі кафедри для рецензування. Звіт з практики захищається студентом (з диференційованою оцінкою) в комісії, призначеній деканатом не пізніше як через 30 днів після подачі звіту з виробничої практики на перевірку.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії.

Студент, який отримав негативну оцінку з практики відраховується зі складу студентів університету. Оцінка за навчальну практику може враховуватися при рейтинговому оцінюванні за кредитно-модульної організації навчального процесу.

Загальні підсумки виробничої практики за кордоном підбиваються деканатом і обговорюються на раді (або методичній комісії) факультету не менше одного разу впродовж навчального року.

5.3. Вимоги до щоденника і звіту про проходження виробничої практики за кордоном

ЩОДЕННИК

Ведення технологічного щоденника під час перебування на практиці за кордоном є обов'язковим. У щоденнику мають бути описані основні події кожного дня перебування за межами України. Щоденник потрібно вести в хронологічному порядку з першого дня перебування за кордоном. У формі розповіді студент описує свою роботу, її агрономічну сутність, агротехнічні вимоги щодо якості роботи.

ЗВІТ

Звіт про проходження виробничої практики за межами України повинен мати обсяг 20–25 стандартних сторінок комп'ютерного тексту. Звіт можна скласти в довільній чи фіксованій формі з ілюстраціями (фото, рисунки, ксерокопії, відео матеріали, мультимедійні презентації).

Звіт має складатися з двох розділів:

1. Характеристика господарства, напрямки його діяльності та технології виробництва.
2. Виконувані безпосередньо практикантом роботи, їх суть і економічна доцільність.

Питання розділів:

Розділ 1. Вступ (сільське господарство країни, де студент проходив практику – записати назву країни, провінції, штату).

- 1.1. Розмір господарства і його структура.
- 1.2. Розвиток господарства з моменту заснування чи за останні 3 роки.
- 1.3. Культури, які вирощуються в господарстві.
- 1.4. Сівозміни господарства.

- 1.5. Джерела надходження насіння в господарство.
- 1.6. Сорти, які використовує господарство, їх репродукція, коротка характеристика.
- 1.7. Методи підготовки ґрунту після збирання попередників.
- 1.8. Методи передпосівного обробітку ґрунту під окремі культури.
- 1.9. Підготовка насіння, дата сівби, норма висіву, склад агрегату за марками трактора, сівалки і т.п.
- 1.10. Система удобрення с.-г. культур (скільки і яких добрив вносять, якими агрегатами?)
- 1.11. Система захисту посівів і насаджень від бур'янів.
- 1.12. Система захисту посівів від шкідників (препарати, технічні засоби).
- 1.13. Система захисту посівів від хвороб (препарати, технічні засоби).
- 1.14. Час збирання врожаю, технічні засоби (комбайни, трактори, причепа тощо), урожайність основних сільськогосподарських культур.
- 1.15. Зберігання врожаю.
- 1.16. Розвиток тваринництва у господарстві, кількість поголів'я, напрямки тваринництва.
- 1.17. Виробничі показники тваринництва (живий приріст, надої, настриг вовни, несучість курей).
- 1.18. Захист тварин у господарстві від хвороб.
- 1.19. Реалізація вирощеної рослинницької продукції: кому, за якою ціною.
- 1.20. Реалізація тваринницької продукції: кому, за якою ціною.
2. Технологія вирощування основних сільськогосподарських культур.
3. Система насінництва господарства.
4. Організація охорони праці.

Висновки.

Рекомендації впровадження закордонних передових технологій у вітчизняне сільськогосподарське виробництво

Примітка: у випадку, коли дані до деяких розділів відсутні, або вони є комерційною таємницею – їх можна упустити.

6. Матеріальне забезпечення виробничої практики за кордоном

6.1. Практика за кордоном студентів здійснюється на договірних засадах. Матеріальні витрати щодо організації практики здійснюються відповідно до укладених договорів.

6.2. Під час практики у період роботи на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати за студентами зберігається право на одержання стипендії за результатами підсумкового контролю.

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Загальні положення	4
2. Мета і зміст практики	4
3. Бази практики	6
4. Організація і керівництво практикою	6
5. Підбиття підсумків практики	6
6. Матеріальне забезпечення виробничої практики за кордоном	7

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА ЗА КОРДОНОМ

Положення та методичні вказівки до проходження студентами агрономічного факультету практики та стажування за межами України

Городецький Олександр Степанович

Козак Леонід Андрійович

Ткачук Василь Микитович

Кривенко Анна Іванівна

Редактор:

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання 29.03.2009. Підписано до друку 30.03.2009.

Формат 60×80¹/₁₆. Ум. др. арк. 1,0. Тираж 50. Зам. 3166. Ціна грн.

РВІКВ, сектор оперативної поліграфії БНАУ

09117, Біла Церква, Соборна площа, 8; тел. 3-11-01.